

TANÁRI ATTITÚDOK AZ INKLUZÍV TESTNEVELÉS-OKTATÁSBAN: SZOCIÁLPSZICHOLÓGIAI NÉZŐPONT

T-14

Anti Zsuzsanna

Eötvös Loránd Tudományegyetem

Kulcsszavak: tanári attitűdök; testnevelés-oktatás; szociálpszichológia

Jelen kutatás célja, hogy feltérképezzük az integrált és inkluzív testnevelés-oktatás során felmerülő tanári attitűdök szociálpszichológiai hátterét.

Az integrált köznevelésben részt vevő fogyatékos gyermekek számára az inkluzív testnevelésre élettani, pszichológiai és szociális szempontból egyaránt fontos, sokszor az egyetlen lehetőség a rendszeres testmozgás és a korai sportszocializáció megvalósulására. Az integrált oktatás sokszereplős folyamat, azonban a tanárok kiemelt szerepe megkérdőjelezhetetlen. A szakirodalom szerint a tanári szerepkörben az ismeretek, a tapasztalatok és az attitűdök határozzák meg az inkluzív testnevelés-oktatás sikerességét.

Az attitűdök esetében mind a fogyatékos személyekkel, mind pedig az inkluzív testneveléssel kapcsolatos viszonyulás alapos vizsgálatot igényel annak érdekében, hogy megismerjük a múltbeli és tervezett tanáriattitűd-vizsgálatok hátterét és az eredmények okait. Szociálpszichológiai alapmodellek segítségével feltérképeztük, melyek azok a jelenségek, amelyek meghatározhatják a többségi társadalom, és ezen belül is az inkluzív oktatási helyzetbe kerülő testnevelőtanár attitűdjeit az integráltan tanuló fogyatékos diákokkal szemben.

Fiske és munkatársai (2002) sztereotípiatartalom-modellje alapján a fogyatékos embereket gyakran melegszívű, de nem kompetens személyekként észlelik, ami paternalista sztereotípiák érvényesüléséhez vezet. A strukturálatlan szociális találkozássok hiánya (Dunn, 2015) vagy az intézményesült társadalmi normák (Kovács, 2010) miatt gyakran szorongással reagálunk a fogyatékos személyekkel való interakciók folyamán. A Rosenthal és Jakobson (1968) által azonosított Pygmalion-effektus szintén gyakori eredménye lehet az integrált oktatási helyzeteknek. Megjelenhet a pedagógus esetében, aki szorong attól, hogy a fogyatékos gyermeket akaratán kívül diszkriminálja, vagy a diák részéről, aki a pedagógus által az ismerethiány miatt feltételezett gyengébb képességeket internalizálja. Ezek és számos másik – itt nem részletezett – szociálpszichológiai modell képes megmutatni, milyen szociális viselkedések merülhetnek fel egy integrált oktatási helyzetben.

Ezen szociálpszichológiai modellek integrált testnevelés-oktatásra való alkalmazása tudomásunk szerint példátlan hazánkban. Ugyanakkor szükséges, hiszen ezek ismeretében megvizsgálhatjuk az említett viselkedések előfordulását a hazai testnevelés-órákon, valamint az attitűdökkel kapcsolatos képzés tartalmát a nemrég megújult testnevelőtanár-képzésben.